

Prof. dr hab. Krzysztof Wołowski
Akademia Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu
Wydział Architektury Wnętrz i Wzornictwa

RECENZJA

**rozprawy doktorskiej i dorobku artystycznego
Pana mgr Roberta Gruszeckiego
sporządzona w związku z przewodem doktorskim
w dziedzinie sztuk plastycznych,
w dyscyplinie artystycznej – sztuki projektowe
wszczętym przez Radę Wydziału
Architektury Wnętrz i Scenografii
Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu**

Podstawę sporządzenia niniejszej recenzji stanowią następujące materiały dostarczone w dokumentacji przewodowej:

- tom pracy doktorskiej, zatytułowanej:
**ZAMIESZKIWANIE NA WSI – TRADYCJA A WSPÓŁCZESNOŚĆ.
PROJEKT WNĘTRZ ZABUDOWY WIEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE ZESPOŁU
FOLWARCZNEGO WE WSI DZIAŁOSZE**
- płyta CD zawierająca pracę doktorską w zapisie cyfrowym
- album dokumentacji osiągnięć w zakresie dorobku twórczego, działalności artystycznej, projektowo-realizacyjnej, zatytułowany:
PORTFOLIO - Robert Gruszecki, a dodatkowo, w uzupełnieniu ilustrowanej prezentacji projektów i realizacji została zamieszczona w zakończeniu informacja o innych osiągnięciach, jak:
**PUBLIKACJE – MEDIA
UDZIAŁ W WYSTAWACH
KONKURSY – NAGRODY**
- płyta CD zawierająca album **PORTFOLIO** w zapisie cyfrowym
- teczka zawierająca komplet dokumentów formalnych wymaganych procedurą przewodu doktorskiego

Na wstępie, odnosząc się do dostarczonych materiałów, czuję się w obowiązku wyrazić szczególne uznanie za wyjątkową dbałość o jakość przygotowania wydawnictwa pracy doktorskiej, zarówno od strony opracowania edytorskiego, estetyki oprawy, jak i wyrazistości redakcji struktury merytorycznej rozprawy w połączeniu z prezentacją dzieła przewodowego.

Tytułem wprowadzenia przedstawiam najważniejsze informacje o Kandydacie. Pan mgr Robert Gruszewski urodzony w 1985 roku w Kępnie, jest absolwentem Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Dyplom ukończenia studiów niestacjonarnych na kierunku architektura wnętrz, w specjalności projektowanie wnętrz, otrzymał na Wydziale Architektury Wnętrz, Wzornictwa i Scenografii w 2012 roku, uzyskując tytuł zawodowy magistra sztuki. Pracę dyplomową, ocenioną jako celującą, zrealizował pod kierunkiem prof. dr hab. Józefa Jurka. Od 2012 roku jest zatrudniony w macierzystej uczelni, obecnie na Wydziale Architektury Wnętrz i Scenografii, na stanowisku asystenta w Zakładzie Technik Przekazu Projektowego. Obowiązki asystenta pełni w II Pracowni Rysunku Projektowego, prowadzonej przez dr hab. Piotra Sudaka, prof. uczelni. Uzupełnieniem Jego zaangażowania w dydaktyce jest prowadzenie zajęć w Wydziałowym Laboratorium Komputerowym.

Mgr Robert Gruszewski wykazuje również wyróżniającą aktywność w przestrzeni akademickiej uczelni, wnosząc obok udziału w realizowanej dydaktyce, swoje znaczące zaangażowanie w obszarze działalności organizacyjnej i merytorycznej. Jak sądzę, cieszy się On dużym zaufaniem środowiska uczelni, pracowników i studentów, o czym świadczy powierzanie Jego osobie ważnych, odpowiedzialnych zadań w zakresie działalności wydziału i uczelni. W latach 2014 – 2016, a więc relatywnie bardzo krótkim okresie czasu, wykazał się realizacją wielu ważnych zadań w pracy na rzecz uczelni i wydziału. Do najważniejszych zaliczam: w 2016 roku – Wydziałowa Komisja Wyborcza 2016 – funkcja zastępcy przewodniczącego, - czynny udział w organizacji kolejnych etapów wyborów: wybory Kolegium Elektorów, wybory Dziekana Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu na Wydziale Architektury Wnętrz i Scenografii, wybory kandydatów do Rady Wydziału Architektury Wnętrz i Scenografii. W latach 2014, 2016 szkolenia zawodowe w ramach programów opartych na problematyce branżowej dla studentów 3 roku I-go stopnia, a w latach 2015, 2016 funkcja opiekuna na plenerach projektowych.

Pozostałe dostarczone w materiałach przewodowych informacje, ukazują obszar wielu innych zainteresowań i znaczących osiągnięć, dokumentujący wszechstronność aktywności artystycznej, naukowej i publicystycznej Kandydata.

PUBLIKACJE/MEDIA

W latach 2011 – 2016 Robert Gruszewski wykazał się znaczącą aktywnością publicystyczną/medialną, w tym: reportaż telewizyjny, reportaż na portalu internetowym, 1 publikacja książkowa, 4 publikacje prasowe, publikacja katalogowa oraz 4 publikacje internetowe.

WYSTAWY/FESTIWALE

W latach 2010 – 2017 Robert Gruszewski brał udział w 6 wystawach, w tym 2 zagranicznych, w Grecji i na Ukrainie oraz uczestniczył w 5 festiwalach muzycznych.

KONKURSY/NAGRODY

- 2016 rok – III nagroda w konkursie „Rytm światła – hotel w krajobrazie” Warszawa, w zespole: Robert Gruszewski, Emilia Cieśla Poznań, Polska;
- 2015 rok – Nagroda Artystyczna Miasta Poznania – Stypendium Artystyczne Miasta Poznania;
- 2011 rok – międzynarodowy festiwal muzyki niezależnej, laureat konkursu, Wrocław, Polska;
- 2011 rok - międzynarodowy festiwal muzyki niezależnej, I nagroda, Wrocław, Polska;
- 2010 rok – Muzyczna młodzież, I nagroda, Kępno, Polska

DOROBK ARTYSTYCZNY, PROJEKTOWY I REALIZACYJNY

Robert Gruszewski aktywnie rozwija indywidualną, twórczą działalność projektanta, architekta wnętrz, o czym świadczą przedstawione w portfolio dokonania artystyczne, projekty i realizacje. Zamieszczony w dokumentacji przewodowej wykaz prac, obejmujący lata 2012 – 2017, zawiera 30 przykładów rozwiązań projektowych i realizacji. Na uznanie zasługuje staranne przygotowanie autorskiej prezentacji wybranego dorobku działalności artystycznej, co przedstawia album dobrze opracowanej dokumentacji fotograficznej wybranych realizacji i projekty wnętrz, a co ważne, wizualną prezentację przestrzeni wnętrz uzupełnia grafika projektowa rzutów, pozwalając na właściwą ocenę przedstawionych przykładów rozwiązań. Moim zdaniem Robert Gruszewski jest projektantem, artystą, o wyraźnie ukierunkowanych predyspozycjach zawodowych i szczególnie rozwiniętej, twórczej wrażliwości w kształtowaniu otaczającego nas środowiska przestrzennego. Dostrzegam to zarówno w rozwiązaniach funkcji użytkowych, jak i poszukiwaniu rozwiązań formalnych, kreowaniu kompozycyjnej harmonii w przestrzeniach projektowanych wnętrz. Dobrze odbieram wyczucie palety stosowanych środków wyrazu plastycznego, działań tworzących nastrój przestrzeni wnętrz, właściwy przekaz emocjonalny. Przedstawione w portfolio przykłady rozwiązań wyraźnie ukazują dbałość o właściwe zakomponowanie przestrzeni wnętrza, proporcje, wykreowanie formy i jej właściwą skalę w umiejętnym powiązaniu z otoczeniem. Obserwując tok tych oryginalnych poszukiwań, można jednocześnie zauważyć szczególną dbałość w dopracowaniu zarówno drobnych detali, jak i ogólnych rozwiązań, gdzie w efekcie końcowym ma znaczenie jakość realizacji, jakość zastosowanych materiałów i technologii.

W ocenie zaprezentowanych osiągnięć dorobku twórczego, wyrażam pełną aprobatę dla przedstawionych efektów działalności zawodowej, artystycznej Roberta Gruszewskiego.

Do wyróżniających opracowań projektowych wewnątrz zaliczam: Centrum Dialogu w adaptacji XIX wiecznego kościoła w Połajewie – projekt z 2013 roku, Pijalnię Czekolady E. Wedel w Warszawie – projekt konkursowy z 2013 roku, Rytm światła IV – Hotel w krajobrazie – projekt konkursowy - III nagroda w zespole Robert Gruszewski / Emilia Cieśla oraz Trawertyn Design – projekt konkursowy z 2017 roku.

PRACA DOKTORSKA

Pracę doktorską, zatytułowaną: **ZAMIESZKIWANIE NA WSI – TRADYCJA A WSPÓŁCZESNOŚĆ. PROJEKT WNĘTRZ ZABUDOWY WIEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE ZESPOŁU FOLWARCZNEGO WE WSI DZIAŁOSZE** stanowi opracowanie liczące 189 stron, opatrzone bogatym materiałem ilustracyjnym, obejmujące dwie zasadnicze części: **Część teoretyczną i Część praktyczną** – dzieło przewodowe.

W zakończeniu rozprawy zamieszczone zostały: **Bibliografia**, w której znajdujemy wykaz źródeł wsparcia merytorycznego, w tym 20 wskazanych tytułów literatury, 8 źródeł internetowych, 6 pozycji wydawniczych, a także spis 164 ilustracji, które stanowiąc niezwykle starannie opracowany materiał autorski, zdecydowanie podnoszą wartość prezentacji obszaru struktury badawczej rozprawy w części teoretycznej, a jednocześnie, w części praktycznej, tworzą niezwykle przekonujący przekaz wizualny osiągnięcia artystycznego, jakim jest przedstawione dzieło przewodowe.

Już na wstępie, moją uwagę zwrócił umieszczony na początku egzemplarza pracy doktorskiej motyw, nastrojowa fotografia charakterystycznego krajobrazu otaczającego wieś Działosze, opatrzona komentarzem tworzącym wyraźne przesłanie, sentencję odkrywającą istotę szczególnej więzi emocjonalnej Autora z tym miejscem. Jak sądzę, Jego wypowiedź jest ważną deklaracją wskazującą na obszar problemowy rozprawy i kierunek twórczych poszukiwań w realizacji dzieła przewodowego, a co podkreślam cytując ten fragment:

„Do dzisiaj obserwuję jak kraina z mojego dzieciństwa zmienia się, przeobraża i ewoluuje. Mimo ciągłych zmian, nadal można dostrzec w niej pierwiastek autentyczności. Czasem tylko trzeba poświęcić chwilę by go odszukać, ale to on sprawia, że wieś nadal jest tajemnicza, nieprzewidywalna i piękna, tak jak natura.”

Rozprawę otwiera **Wprowadzenie** określające cel rozprawy i naświetlające problematykę badawczą z uzasadnieniem przyjętej metodologii i obszarów badań.

Merytoryczne rozwinięcie następuje w treści jaką stanowi **Część teoretyczna**, obszernie, wieloaspektowe przedstawienie problematyki dotyczącej

zabudowy wiejskiej z prowadzoną niezwykle rzetelną, drobiazgową analizą całego szeregu istotnych zagadnień w założonej przestrzeni pracy badawczej. Omawiane, kolejne kwestie problemowe pojawiają się w ciągu logicznie powiązanych wątków tworząc spójną całość, a pierwszoplanowy obszar rozważań zajmują następujące zagadnienia: *typologia wsi, warunki atmosferyczne a kształtowanie zabudowy wiejskiej, pierwotne formy i układy funkcjonalne, rdzenni i napływowi mieszkańcy wsi, transformacja zabudowy wiejskiej na przestrzeni lat*. Szerokie i niezwykle szczegółowe rozwinięcie powyższych zakresów problemowych przedstawiono wraz z odnośnym komentarzem, ukazując rozległy wachlarz uwarunkowań dotyczących organizacji przestrzeni w środowisku wiejskim. Całość opracowania części teoretycznej rozprawy, zgodnie z ideą Autora, stanowi podbudowę, przygotowanie do autorskiego założenia projektowego, jakim jest adaptacja obiektów istniejącej, dawnej zabudowy folwarcznej, z dostosowaniem do wymogów współczesnego użytkownika.

Po części teoretycznej następuje **Część praktyczna**, która poświęcona jest opracowaniu i przedstawieniu dzieła przewodowego. Wybrany obiekt dawnej zabudowy folwarcznej we wsi Działosze stał się podstawą, założeniem projektu oryginalnej adaptacji architektonicznej, a poziom tego opracowania jest w mojej ocenie osiągnięciem wyjątkowym. Zarówno znakomicie wyczute wpisanie nowej, zmodernizowanej formy architektonicznej w kontekst krajobrazu wiejskiego, jak i nowe rozwiązanie funkcjonalne w zespole z plastyczną kreacją przestrzeni wewnątrz zasługują na szczególne uznanie. Mam w tej kwestii przekonanie, iż Autor posiada niezwykle cenny dar intelektualnej wrażliwości w interpretacji i transformacji określonej rzeczywistości miejsca, czasu i zdarzeń, w nowy wymiar wartości estetycznych. Wprowadza nas w obszar sugestywnego oddziaływania, w swój specyficzny świat emocji przeżyć, co moim zdaniem jest szczególnie wartościową cechą Jego twórczości. Widać to wyraźnie w studiowaniu formy architektonicznej zastanego obiektu, w dbałości o wytworzenie odpowiedniego nastroju, w budowie kolorytu, atmosfery wewnątrz. W dalszej konsekwencji działania, dla osiągnięcia wizualnej harmonii, akcentowania zmienności miejsca i czasu, niezbędnym elementem jest światło w umiejętnym wyważeniu roli i formy oświetlenia naturalnego i sztucznego. Światło kształtuje, buduje przestrzeń tych wewnątrz, a jego nasycenie stanowi istotę ekspresji plastycznej wypowiedzi. Dodatkową, charakterystyczną cechą, którą zauważam i podkreślam, jest szczególna staranność i dociekliwość w studiowaniu materiałów wyjściowych, założeń inwestorskich, przekazów kulturowych, ikonograficznych, niezbędnych w prawidłowym opracowaniu nowej, funkcjonalno- plastycznej idei projektowanej adaptacji zastanych, dawnych obiektów folwarcznych. Na podstawie powyższej analizy dokumentacji, mogę stwierdzić jednoznacznie, iż przedstawione dzieło

przewodowe świadczy, zarówno o profesjonalizmie, kunszcie warsztatu dojrzałego projektanta, jak i pełnej świadomości twórczych poszukiwań. Są to rozwiązania o wyraźnie akcentowanej oryginalności rozwiązań formalnych, z jednoczesną dbałością o harmonię powiązań w kontekście miejsca, czasu, charakteru otoczenia, czy w odniesieniu do historii i tradycji kulturowej. Podkreślam jednocześnie ich walory realizacyjne, pomysłowość i szczególną staranność w opracowaniu detali. Takie podejście do problematyki projektowania architektury wnętrz, umiejętność odczuwania i interpretacji atmosfery miejsca i czasu, wrażliwość w budowaniu nastroju, kolorytu wnętrz, a także właściwe wkomponowanie formy architektonicznej w kontekst otoczenia i dbałość o dopracowanie każdego szczegółu, oceniam bardzo wysoko.

W podsumowaniu recenzji zwracam jeszcze uwagę na szczególny aspekt dotyczący współczesnych adaptacji, prowadzonych rewitalizacji, czy rewaloryzacji dawnych, zastanych obiektów architektury, często o dużej wartości historycznej i kulturowej. Przywołam w tym kontekście niezwykle aktualną ideę, wniesioną do tej problematyki przez prof. Jerzego Bogusławskiego, przy okazji Jego znakomitej adaptacji XVII- wiecznego obiektu FAKTORII ANGIELSKIEJ w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą, a która niewątpliwie może również odnosić się do projektu adaptacji obiektów zabudowy folwarcznej we wsi Działosze. Przywołana idea odradzania, kontynuacji i harmonii powiązań w kontekście miejsca, czasu, charakteru otoczenia, czy w odniesieniu do historii i tradycji kulturowej wskazuje właściwy kierunek poszukiwania rozwiązań dla współczesnych opracowań adaptacji architektonicznych i wnętrzarskich dawnych, często niszczących obiektów, o znaczącej wartości historycznej. Coraz trudniej można napotkać obiekty wiejskie stanowiące świadectwo czasu przeszłego, dokumentujące tożsamość miejsca i rdzennej ludności oraz zachowując przy tym ciągłość wartości kulturowych i tradycję. We współczesnym środowisku przestrzennym człowieka takie przykłady są postrzegane, jako *„zjawiska szczególnej troski”* i często podlegają adaptacji, procesowi odtwarzania i zabezpieczania obiektu, przystosowywania go do nowej funkcji. Wiąże się to z tworzeniem nowej kreacji współistnienia zachowanej formy dawnej, jeszcze istniejącego obiektu i współczesnych działań w przestrzeni architektonicznej, w kontekście otoczenia. Ponownie przywołam istotę idei prof. Jerzego Bogusławskiego, który pisze: *„... odradzanie traktuję przede wszystkim, jako przywrócenie pamięci społecznej konkretnego miejsca w przestrzeni. W swoich projektach, w istotnym zakresie, odradzanie się miejsca realizuję poprzez twórczą kontynuację zastanych powiązań kulturowych. Oznacza to, że założenia projektowe realizowane są nie tylko w wyniku analizy otoczenia materialnego, ale także z poszanowaniem nawarstwień symbolicznych, czy pamięci o miejscu i ludziach, którzy wcześniej*

rozwiązywali podobne problemy lub byli związani z przestrzenią będącą przedmiotem opracowania. Nie po to, aby naśladować formalne rozwiązania projektowe, lecz aby móc nawiązać z nimi dialog. Bo tylko w dyskusji i dialogu mogę zrozumieć racje istniejących rozwiązań i uzasadnić swoje zdanie.”

Powyższy obszar problematyki uzyskał niezwykle interesujące rozwinięcie w ujęciu rozprawy doktorskiej i dzieła przewodowego. Powstało wartościowe opracowanie dokumentujące działania zmierzające do potwierdzenia wspomnianej już idei prof. Jerzego Bogusławskiego: **odrodzenia obiektu, kontynuacji istnienia współcześnie z nową funkcją użytkową i harmonii powiązania z otoczeniem**. Przedstawione opracowanie pracy doktorskiej jest niewątpliwie kolejnym sukcesem i znakomitą osiągnięciem Autora rozprawy i dzieła przewodowego, wpisującym się również swoim rozwiązaniem w ideę „ochrony tożsamości miejsca”. Doceniam niezwykle zaangażowanie merytoryczne, wiedzę i doświadczenie, jak również profesjonalizm zawodowy w przygotowaniu tak wartościowej pracy doktorskiej. Wyraźna osobowość artystyczna i niewątpliwy talent, a wyobraźnia plastyczna, kultura interpretacji w twórczej wypowiedzi oraz profesjonalizm i doświadczenie zawodowe doktoranta, decydują o bardzo wysokim poziomie rozprawy doktorskiej i dzieła przewodowego oraz przedstawionego dorobku pracy artystycznej.

KONKLUZJA RECENZJI

Przedstawiona rozprawa doktorska pt.: **ZAMIESZKIWANIE NA WSI – TRADYCJA A WSPÓŁCZESNOŚĆ. PROJEKT WNĘTRZ ZABUDOWY WIEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE ZESPOŁU FOLWARCZNEGO WE WSI DZIAŁOSZE** zasługuje na szczególne uznanie i bardzo wysoką ocenę, zarówno naukowego opracowania części teoretycznej, jak i części praktycznej, stanowiącej twórczą wypowiedź Autora w artystycznej kreacji projektowej dzieła przewodowego. Forma przygotowanej rozprawy, niezwykła dbałość o „estetykę podania”, profesjonalne opracowanie edytorskie w spójności ze stroną merytoryczną, wzorowy styl języka komentarzy oraz grafika przekazu wizualnego w prezentacji znakomitych rozwiązań projektowych dzieła przewodowego, świadczą o wyjątkowych ambicjach Autora i potwierdzają Jego predyspozycje naukowe i artystyczne. Bardzo wysoki poziom naukowego opracowania rozprawy, jej wartość merytoryczna i artystyczna, uzasadniają moje poparcie i wyrażenie, z pełnym przekonaniem, pozytywnej opinii rekomendującej Wysokiej Radzie osobę Pana mgr Roberta Gruszeckiego, kandydata do stopnia doktora. W poszanowaniu wymagań proceduralnych mogę jednoznacznie stwierdzić, że praca doktorska, stanowiąc oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego, projektowego w pełni odpowiada wymaganiom Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Mając na uwadze wartość przygotowanej

rozprawy doktorskiej wraz z dziełem projektowym, a także przedstawiony w portfolio poziom dorobku twórczego, stwierdzam, że w pełni uzasadnione jest przyznanie Panu mgr Robertowi Gruszeowskiemu stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej: sztuki projektowe i taki też wniosek Wysokiej Radzie Wydziału Architektury i Scenografii Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu przedstawiam i z całym przekonaniem popieram.

Wrocław, dnia 10.05.2019 r.

prof. dr hab. Krzysztof Wołowski